

**ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΙΧΑΛΙΟΥ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ Δ.ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ**

Αγαπητοί γονείς, εκπαιδευτικοί, φίλες και φίλοι.

Εκ μέρους του ΔΣ της Ένωσης Γονέων σας καλωσορίζουμε στην σημερινή εκδήλωση για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντική η σημερινή προσέλευση που δείχνει το ενδιαφέρον και την ανησυχία θα λέγαμε για αυτόν τον ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα. Δεν είναι η πρώτη φορά που η Ένωση Γονέων αναδεικνύει τα ζητήματα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης π.χ. κάναμε κινητοποιήσεις στην αρχή της χρονιάς για τη στελέχωση των τμημάτων Ένταξης και την κάλυψη των θέσεων Παράλληλης Στήριξης. Επίσης είμαστε περήφανοι που με την επιμονή μας και τις αλληπάλληλες κινητοποιήσεις μας έγινε πραγματικότητα η ανέγερση του νέου κτηρίου του ΣΑΠ.

Θέλουμε όμως με τη σημερινή εκδήλωση να συμβάλλουμε ακόμη περισσότερο στην ευαισθητοποίηση όλων, στον προβληματισμό και φυσικά στην οργάνωση της συλλογικής δράσης, πρωτοβουλιών και αιτημάτων για όλα αυτά τα παιδιά με αναπηρία ή/και ειδικές μαθησιακές ανάγκες και τις οικογένειες τους. Να γίνει το θέμα αυτό, θέμα που θα απασχολήσει και θα συζητηθεί από κάθε Σύλλογο Γονέων, καταγράφοντας οξυμμένα προβλήματα, δυσκολίες, θετική και αρνητική πείρα ώστε να οργανωθεί η συλλογική διεκδίκηση μαζί με την Ένωση Γονέων,

Οι σημερινές εισηγήσεις, από ειδικούς στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση, στοχεύουν να φωτίσουν τις επιστημονικές εξελίξεις και προσεγγίσεις που υπάρχουν στην επιστημονική κοινότητα σχετικά με την ειδική αγωγή και εκπαίδευση. Να συζητήσουμε τις προοπτικές που διαγράφονται για τον τομέα αυτό, όπως αυτές προωθούνται μέσα από τις κατευθύνσεις και τις πολιτικές του κράτους και της ΕΕ. Αυτές οι κατευθύνσεις θα εμπεριέχονται προφανώς στο νομοσχέδιο που έχει ανακοινώσει η κυβέρνηση και τις αλλαγές που θα φέρει για τον χώρο της ειδικής αγωγής. Στοχεύουμε να γίνει παρουσίαση της καθημερινής, πολύ δύσκολης πραγματικότητας, στα γενικά και ειδικά σχολεία στα Γιάννενα. Να αναδειχθεί η κατάσταση στις υπηρεσίες υγείας – πρόνοιας που απαιτούνται για την πρόληψη, την πρόωπη διάγνωση, παρακολούθηση, θεραπεία και συνολικά την παρέμβαση στα παιδιά με αναπηρίες και/ή ειδικές μαθησιακές ανάγκες. Να συζητήσουμε ποιες είναι οι αιτίες για την τόσο μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στις επιστημονικές και τεχνολογικές δυνατότητες που υπάρχουν σήμερα και στον υποβαθμισμένο και πανάκριβο τομέα της ειδικής αγωγής στη χώρα μας και στα Γιάννενα. Να συζητήσουμε αν είναι φυσικό και λογικό η ειδική αγωγή και εκπαίδευση να είναι ατομική ευθύνη της οικογένειας, των εκπαιδευτικών και όπου βγει. Να συζητήσουμε αν τα παιδιά με αναπηρίες και/ή ειδικές μαθησιακές ανάγκες χρειάζονται ειδική θετική, προνομοιακή διάκριση σε υπηρεσίες, συνθετότερη παρέμβαση, εξατομικευμένα προγράμματα, συνεργασία περισσότερων και διαφορετικών επιστημονικών ειδικοτήτων ή στο όνομα της μη διάκρισης και της ισοτιμίας να μην υπάρχουν αυτά. Να συζητήσουμε τι είναι αυτό που μπορούμε και πρέπει να κάνουμε συλλογικά, μέσα και έξω από τη σχολική κοινότητα, γονείς, εκπαιδευτικοί και ειδικοί επιστήμονες, τα αιτήματα και οι διεκδικήσεις που μπορούν και πρέπει να αναδειχθούν για να στηρίξουμε ουσιαστικά και ολοκληρωμένα τα παιδιά που τόσο πολύ το έχουν ανάγκη.

Σε αυτή την κατεύθυνση να σας παρουσιάσω τους εισηγητές μας και να πω από τώρα ότι με το τέλος των εισηγήσεων έχουμε την δυνατότητα και το χρόνο να κάνουμε ερωτήσεις και να γίνει συζήτηση με σύντομες τοποθετήσεις.

Πρώτος ομιλητής μας θα είναι ο κύριος Σπύρος Σούλης, καθηγητής ειδικής αγωγής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Δεύτερος ομιλητής ο κύριος Γιάννης Σταύρου, εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής και Προϊστάμενος του ΚΕΔΑΣΥ Ιωαννίνων, δηλαδή του Κέντρου Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης .

Και τελευταίος ομιλητής ο κύριος Τάσος Τόκας, εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής και πρόεδρος της Ένωσης μας, της Ένωσης Γονέων Μαθητών Δ.Ιωαννιτών.

<p style="text-align: center;">ΟΜΙΛΙΑ ΤΑΣΟΥ ΤΟΚΑ, ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ 3/3/2024</p>
--

Το σοβαρό ζήτημα της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης έχει απασχολήσει και συνεχίζει πολύ συχνά να απασχολεί, τόσο τους άμεσα ενδιαφερόμενους γονείς όσο και τις οργανώσεις των γονέων σε όλα τα επίπεδα. Πολλές φορές ως Ένωση Γονέων γινόμαστε αποδέκτες των παραπόνων γονέων που αφορούν τη μη κάλυψη από την πολιτεία των Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών μαθητών, άλλοτε για τις Παράλληλες στηρίξεις, άλλοτε για τα υποστελεχωμένα Τμήματα Ένταξης, άλλοτε για την τραγική κατάσταση στα Ειδικά Σχολεία.

Σίγουρα, κανένας δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι η κατάσταση στην Ειδική Αγωγή τόσο στον νομό μας όσο και Πανελλαδικά είναι ικανοποιητική και σίγουρα υπάρχουν ευθύνες γι αυτή την κατάσταση.

Τις συνέπειες όμως αυτής της κατάστασης τη βιώνουν με δραματικό τρόπο τα παιδιά με Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες ή/και αναπηρίες και οι γονείς τους. **Τα παιδιά αυτά μαζί με τις οικογένειές τους, βιώνουν σκληρά τη διαφορετικότητά τους σε κάθε τους βήμα. Από το πρωινό ξύπνημα, στις καθημερινές ανάγκες, στο σχολείο, στη δουλειά, στο δρόμο, στην ψυχαγωγία, σε όλα αυτά, που για τους περισσότερους ανθρώπους είναι αυτονόητα.**

Όλες οι παρεμβάσεις –μεταρρυθμίσεις – αλλαγές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στην Ειδική Αγωγή (με τη σφραγίδα πάντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης) ελάχιστες μικροβελτιώσεις έχουν καταφέρει, ενώ σε άλλες περιπτώσεις έχουν φέρει τα αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. **Αυτό συμβαίνει, επειδή βασική στρατηγική των εκάστοτε μεταρρυθμίσεων είναι η παραπέρα συρρίκνωση και αποδυνάμωση των δημόσιων δομών της Ειδικής Αγωγής, προκειμένου από τη μια να απαλλαγούν οι κρατικοί προϋπολογισμοί από ένα «οικονομικό βαρίδι» και από την άλλη να δοθεί χώρος στις ιδιωτικές δομές προκειμένου να απλώσουν την επιχειρηματική τους δράση.**

Η Ειδική Αγωγή κι εκπαίδευση όλο και λιγότερο θεωρείται ως ο ευαίσθητος χώρος για τον οποίο η πολιτεία έχει την ευθύνη για παροχή δωρεάν αναβαθμισμένων υπηρεσιών και όλο και περισσότερο προσδιορίζεται ως πεδίο επιχειρηματικής δράσης και κερδοφορίας.

Η ίδια η πείρα των οικογενειών που ζουν το πρόβλημα, μέσα σε συνθήκες έλλειψης και υποβάθμισης των δημόσιων δομών ειδικής αγωγής, με τους εργαζόμενους όλων των ειδικοτήτων στον ευαίσθητο αυτό χώρο να εργάζονται σε οριακές καταστάσεις, αναδείχνει ότι οι εκάστοτε εξαγγελίες των κυβερνήσεων για δήθεν αναβάθμιση της Ειδικής Αγωγής είναι «κενό γράμμα».

Έτσι διαπιστώνουμε ότι τα προβλήματα στην ειδική αγωγή σήμερα, συνεχώς οξύνονται.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή:

- Από τις πρώτες μέρες ζωής ενός παιδιού με αναπηρία, η οικογένειά του βιώνει την ανυπαρξία της πολιτείας, των οργανωμένων δημόσιων υποστηρικτικών δομών και κοινωνικών υπηρεσιών. Τα κέντρα διάγνωσης και πρώιμης παρέμβασης είτε είναι ανύπαρκτα, είτε υποστελεχωμένα, είτε είναι ιδιωτικά. **Όλα αφήμένα στην «προσωπική ευθύνη» του γονέα, με την οικογένεια να σηκώνει αποκλειστικά το βάρος της στήριξης των παιδιών τους, ζώντας σε μόνιμη αγωνία για το παρόν και το μέλλον τους.** Και είναι αυτονόητο ότι αν η οικογένεια αδυνατεί να είναι υποστηρικτική (*πχ οικογένειες που ζουν στο κοινωνικό περιθώριο*) τα πράγματα για τα παιδιά γίνονται από δύσκολα έως τραγικά. Αυτή η ανυπαρξία του κράτους πρόνοιας είναι που οδηγεί πολλούς γονείς στο να εθελουφλούν μπροστά στο πρόβλημα του παιδιού τους, χάνοντας πολύτιμο χρόνο από την έγκαιρη-πρώιμη παρέμβαση που μπορεί να διορθώσει πολλά ζητήματα. Κανένας φορέας δεν βρέθηκε να τους στηρίξει, να τους καθοδηγήσει και να τους βοηθήσει να σταθούν όρθιοι στις δυσκολίες που συνάντησαν. Εκτός και αν διαθέτουν «γερό κομπόδεμα»...

- Μόλις το παιδί με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ή/και με αναπηρία φτάσει στην ηλικία του σχολείου, εκεί η οικογένεια διαπιστώνει την τραγική κατάσταση και τις ελλείψεις τόσο σε υποδομές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης όσο και σε εκπαιδευτικό προσωπικό. Όσο για το θεραπευτικό κομμάτι εκεί τα πράγμα είναι χειρότερα, καθώς οι γονείς πχ αυτιστικών παιδιών ή αυτών με νοητική υστέρηση ή με πολλαπλές αναπηρίες, φτάνουν συχνά στην απόγνωση από την ανυπαρξία ειδικών δημόσιων κέντρων και υποστηρικτικών υπηρεσιών και αφαιμάζονται οικονομικά, αφού πρέπει να χρυσοπληρώνουν ιδιώτες για να καλύψουν τις ανάγκες των παιδιών τους.

- Μέσα σε αυτές τις συνθήκες αναπτύσσεται με ταχύτατους ρυθμούς η «Επιχειρηματικότητα» στο χώρο της Ειδικής Αγωγής που έρχεται ν' αναπληρώσει το κενό των δημόσιων υποδομών. Έτσι βλέπουμε να ξεφυτρώνουν καθημερινά κέντρα στήριξης ΑμΕΑ καθαρά κερδοσκοπικά. Πακτωλός χρημάτων από τα ΕΣΠΑ, ακόμη και από τον τακτικό προϋπολογισμό διοχετεύεται σε διάφορες κατ' όνομα «μη κερδοσκοπικές οργανώσεις», ανοίγοντας τον δρόμο της επιχειρηματικής δράσης στο χώρο, και των ευκαιριακών «φιλανθρωπικών δράσεων», των τηλεμαραθώνιων και της σύγχρονης ελεημοσύνης .

Και είναι αυτή η πολιτική διαχείρισης, που προωθεί με κάθε τρόπο τα ιδεολογήματα, ότι η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων δεν αποτελεί κρατική υποχρέωση, αλλά υπόθεση συμπόνιας... Ότι πρέπει να συμμορφωθούμε με την αντικατάσταση του κράτους

πρόνοιας από την "ελεημοσύνη" των εχόντων και κατεχόντων. Ότι η συνειδητή άρνηση της πολιτείας και των κυβερνήσεων να ανταποκριθούν στις ευθύνες τους είναι ... «φυσική ανικανότητα», γιατί είναι μοιραίο να αυξάνουν όσοι ζουν στα προβλήματα και στην ανέχεια.

- Άλλη μια λύση που προωθείται τα τελευταία χρόνια, προκειμένου να απαλλαγεί η πολιτεία από τις ευθύνες της, είναι η ίδρυση ΚΔΑΠ ή άλλων υποστηρικτικών δομών από τους ίδιους τους γονείς. Μια λύση ουσιαστικά απόγνωσης, που προσωρινά μπορεί να δίνει μια ανακούφιση στις οικογένειες, όμως πολύ γρήγορα οι γονείς που αναλαμβάνουν αυτή την ευθύνη, φτάνουν σε οριακές καταστάσεις μην μπορώντας μέσα στον ελάχιστο ημερήσιο ελεύθερο χρόνο τους, να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη λειτουργία ενός ΚΔΑΠ (μιας μικρής επιχείρησης δηλαδή).

Ας δούμε όμως την κατάσταση των δημόσιων δομών Ειδικής Αγωγής στην περιοχή μας ξεκινώντας από τις διακριτές δομές, τα Ειδικά Σχολεία δηλαδή:

Στην πόλη μας, τα 2 Ειδικά Νηπιαγωγεία, τα 4 Ειδικά Δημοτικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το Ειδικό Γυμνάσιο – Λύκειο και το ΕΕΕΕΚ λειτουργούν σε απαράδεκτους, εντελώς ακατάλληλους και ανεπαρκείς έως επικίνδυνους χώρους.

Συγκεκριμένα: αν εξαιρέσουμε το νεόδμητο ΣΑΠ, το οποίο απαιτεί επιπλέον παρεμβάσεις για να καταστεί πλήρως λειτουργικό (εσωτερική διαμόρφωση, διαμόρφωση αυλής κ.ά) και το 1^ο Ειδικό Δημοτικό και Νηπιαγωγείο που οι υποδομές τους είναι σχετικά ικανοποιητικές (αν και αυτά χρειάζονται βελτιώσεις και γενικευμένες επισκευαστικές παρεμβάσεις), στα υπόλοιπα Ειδικά Σχολεία, οι υποδομές είναι απόλυτα ακατάλληλες και προβάλλουν την ανάγκη για την ανέγερση νέων σύγχρονων διδακτηρίων, εντός του ιστού της πόλης, συστεγαζόμενων με γενικά σχολεία, για να μπορεί να συντελείται η συμπερίληψη, η κοινωνικοποίηση των παιδιών και να ξεπερνιούνται αναχρονιστικά κοινωνικά στερεότυπα για την αναπηρία.

Για να γίνει κατανοητό, σας αναφέρουμε τί υποδομές απαιτούνται για να λειτουργήσει ένα σύγχρονο Ειδικό Σχολείο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, (που δυστυχώς καταπατείται συστηματικά από τους ίδιους τους νομοθέτες):

- Μια αίθουσα 25τμ – τουλάχιστον - για κάθε τάξη. Ενδεικτικό της κατάστασης στην πόλη μας είναι το ότι οι αίθουσες του 2^{ου} Ειδικού Δ.Σχ είναι 10-12τμ, ενώ στο 4^ο Ειδικό δεν υπάρχει αίθουσα για κάθε τμήμα του σχολείου.
- Ένα γραφείο Διεύθυνσης κι ένα μεγαλύτερο για τον Σύλλογο Διδασκόντων. (Στα δυο προαναφερόμενα σχολεία δεν υπάρχουν καθόλου γραφεία)
- Τουλάχιστον 6 γραφεία, ένα για κάθε ειδικότητα του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (λογοθεραπευτή -ψυχολόγου – κοινωνικού λειτουργού – εργοθεραπευτή - ειδικά εξοπλισμένος χώρος φυσικοθεραπείας). (πχ Στο 2^ο Ειδικό Δημοτικό η Κοινωνική Λειτουργός, η Σχ.Νοσηλεύτρια και ο Λογοθεραπευτής κάνουν τις παρεμβάσεις τους σε έναν κοινό χώρο 10τμ.)
- Ιατρείο Α' Βοηθειών.
- Χώρος σίτισης . Χώρος εκπαίδευσης στην αυτοεξυπηρέτηση. Τουαλέτες ΑμΕΑ, ειδικά διαμορφωμένες για χρήση με αναπηρικό αμαξίδιο.
- Γυμναστήριο με ειδικά όργανα γυμναστικής – ενδυνάμωσης.

- **Εξοπλισμένα εργαστήρια προεπαγγελματικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης, ειδικά διαμορφωμένα για χρήση από μαθητές ΑμΕΑ.**

Εκτός από τους παραπάνω χώρους, σύμφωνα πάντα με τις προδιαγραφές, ένα τέτοιο Ειδικό Σχολείο πρέπει να έχει **επιπλέον χώρους όπως πχ αίθουσα χαλάρωσης και διαχείρισης κρίσεων, πισίνα υδροθεραπείας, αίθουσα εκδηλώσεων και άλλους βοηθητικούς χώρους** που δυστυχώς, παρότι προβλέπονται από τους νόμους, θεωρούνται πολυτέλεια για τα Ελληνικά δεδομένα.

Να λοιπόν γιατί οι γονείς είναι επιφυλακτικοί στο να στείλουν τα παιδιά τους στα Ειδικά Σχολεία. Γιατί η πρώτη επίσκεψή τους στο σχολείο, δεν τους αφήνει και τις καλύτερες εντυπώσεις.

Εκτός όμως από τα ζητήματα των υποδομών των Ειδικών Σχολείων έχουμε και τα εξής σοβαρά ζητήματα:

A. Στο νομοσχέδιο που συζητιέται αυτές τις μέρες στη Βουλή για τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια (στο οποίο ως Ένωση Γονέων έχουμε εκδηλώσει την κάθετη αντίθεσή μας) συμπεριλαμβάνεται άρθρο που προβλέπει την εισαγωγή και λειτουργία της Τράπεζας Θεμάτων στις προαγωγικές εξετάσεις της Γ' Λυκείου και στις απολυτήριες εξετάσεις της Δ' Λυκείου του ΕΝΕΕΓΥΛ. Πρόκειται για εκπαιδευτική παράνοια, για την οποία η επιστήμη πραγματικά σηκώνει ψηλά τα χέρια. Τι προσπαθεί να πετύχει η κυβέρνηση με το συγκεκριμένο άρθρο, αν όχι τον ανταγωνισμό και τους κόφτες ακόμα και στην Ειδική Αγωγή; Να κόψει δηλαδή τα φτερά σε όσα παιδιά καταφέρνουν και ξεπερνούν τα τιτάνια εμπόδια και φτάνουν σε σημείο να μπορούν να αποκτήσουν έναν τίτλο σπουδών λυκείου, ή ακόμα και την πρόσβασή τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αλήθεια ποιοι φωστήρες τα σκέφτονται αυτά χωρίς στάλα ντροπής;

B. Το ζήτημα των μεταφορών. Οι μεταφορές χρηματοδοτούνται από το υπουργείο Εσωτερικών και η διαχείριση γίνεται μέσω των Περιφερειών. Κατά την περίοδο των «μνημονίων» τα κονδύλια περικόπηκαν σε μεγάλο βαθμό και οι μεταφορές σχεδιάστηκαν με βάση το κόστος. Έτσι έχει γενικευτεί το μοντέλο, ένα ιδιωτικό λεωφορείο να μαζεύει παιδιά, περνώντας από αρκετές γειτονιές μέχρι να γεμίσει και να φτάσει στο Ειδικό Σχολείο σε 1-1μιση ακόμη και 2 ώρες, με τα παιδιά σε πλήρη σύγχυση από την πολύωρη παραμονή τους μέσα στο λεωφορείο. Και το ίδιο «σαφάρι» να επαναλαμβάνεται το μεσημέρι προς το σπίτι.

Πολύ συχνά τα οχήματα μεταφοράς δεν πληρούν τις προδιαγραφές και το προσωπικό συνοδείας δεν είναι εκπαιδευμένο για τον χειρισμό παιδιών που χρειάζονται ιδιαίτερη μεταχείριση (πχ κρίσεις, επιληψίες κ.ά). Αυτό δεν μπορεί πλέον να συνεχιστεί. Εάν θέλουμε να μιλάμε για την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών, θα πρέπει αδιαπραγμάτευτα όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές ανάγκες να μεταφέρονται στα σχολεία τους μέσα σε ανθρώπινες συνθήκες, χωρίς όρους και προϋποθέσεις, για όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, με αποκλειστική ευθύνη του κράτους, με εκπαιδευμένους συνοδούς & οδηγούς και κατάλληλα οχήματα κρατικής ιδιοκτησίας. Έχει αποδειχθεί πλέον περίτρανα ότι το υπάρχον σύστημα δημόσιων συμβάσεων είναι αναποτελεσματικό!

Γ. Σχετικά με το προσωπικό που εργάζεται στην Ειδική Αγωγή. Τα τελευταία χρόνια διαπιστώνονται συνεχώς τεράστια κενά σε όλα τα σχολεία Ειδικής Αγωγής. Οι ανάγκες καλύπτονται με αναπληρωτές, κυρίως μέσω ΕΣΠΑ με εργασιακές σχέσεις-λάστιχο. Η πρόσληψη προσωπικού μέσω ΕΣΠΑ είναι το μοντέλο που έχει κυριαρχήσει, καθώς συμβάλλει στο ν' απαλλαγεί ο κρατικός προϋπολογισμός από τη μισθοδοσία των εργαζομένων στην Ε.Α. Το μεγάλο πρόβλημα που επιφέρει αυτός ο τρόπος διαχείρισης είναι ότι οι αναπληρωτές συνήθως δεν προσλαμβάνονται από την αρχή της σχολικής χρονιάς, δεν καλύπτονται όλες οι ειδικότητες που απαιτούνται, ενώ πριν προλάβουν να γνωριστούν με το παιδί και τις ιδιαίτερες ανάγκες του, απολύονται, για να προσληφτούν την επόμενη χρονιά με τον ίδιο τρόπο, σε άλλο σχολείο. Για τα παιδιά, αυτή η συνεχής εναλλαγή προσώπων δεν βοηθά ούτε στην συναισθηματική τους ισορροπία, ούτε επιφέρει σταθερά αποτελέσματα στη μάθηση, στην αγωγή, στην κοινωνικοποίηση. **Η μόνη λύση που μπορεί να υπάρξει, είναι ο μαζικός διορισμός του μόνιμου εκπαιδευτικού, ειδικού εκπαιδευτικού και ειδικού Βοηθητικού προσωπικού που απαιτείται σε όλα τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.**

Είναι ανεπίτρεπτο, κάθε χρόνο λόγω έλλειψης προσωπικού, να χάνονται εκατοντάδες διδακτικές ώρες... σχολεία να τελειώνουν το πρόγραμμά τους στις 11 και στις 12 το μεσημέρι... να μην λειτουργούν ολόημερα... **δεκάδες παιδιά να μένουν χωρίς την απαραίτητη εκπαιδευτική υποστήριξη, όταν υπάρχουν χιλιάδες αδιόριστοι εκπαιδευτικοί.**

Ας δούμε τώρα την κατάσταση της Ειδικής Αγωγής στα Γενικά σχολεία.

Η Ειδική Αγωγή παρέχεται στα Γενικά σχολεία των 2 βαθμίδων (Α/Θμια –Β/Θμια) κυρίως με τα Τμήματα Ένταξης και την Παράλληλη Στήριξη. Στα Τμήματα Ένταξης φοιτούν μαθητές με **Μαθησιακές δυσκολίες**. Και σε αυτήν την περίπτωση, τόσο στον Δήμο Ιωαννιτών όσο και στον Νομό συνολικά, ο αριθμός των τμημάτων είναι δυσανάλογος των πραγματικών αναγκών (όπως αναφέρθηκε και από τον Προϊστάμενο του ΚΕΔΑΣΥ). Δεν επαρκούν τα τμήματα ένταξης στην πρωτοβάθμια και είναι ελάχιστα στη δευτεροβάθμια. Επομένως, πολλά παιδιά που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες δυσκολίες στα μαθήματα, δεν παίρνουν καμία απολύτως ειδική παιδαγωγική υποστήριξη. Αυτό θα έχει καταλυτικές συνέπειες στη σχολική τους επίδοση και κατά προέκταση στην μετέπειτα προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική τους ζωή.

Ως Ένωση Γονέων, όλες τις προηγούμενες σχολικές χρονιές, έχουμε καταθέσει συγκεκριμένα αιτήματα για τη δημιουργία νέων Τμημάτων Ένταξης - κυρίως στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που οι ανάγκες είναι τεράστιες - και συνεχώς εισπράττουμε από το ΥΠΑΙΘΑ την απόλυτη αδιαφορία. Κι εδώ οι ανάγκες αντιμετωπίζονται ως κόστος. Για παράδειγμα την φετινή χρονιά δεν ίδρυσε κανένα νέο Τμήμα ένταξης στον Δήμο Ιωαννιτών παρότι υπάρχουν αιτήματα και διαγνώσεις από επιστημονικούς φορείς. Αυτό σημαίνει ότι πολλοί μαθητές βρίσκονται κυριολεκτικά εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πώς άραγε θα καλυφτεί αυτό το «κόστος», για τα παιδιά αυτά;

Και να μην μιλήσουμε για το πού λειτουργούν τα υπάρχοντα Τμήματα Ένταξης μέσα στα σχολεία. Τα περισσότερα σε «πρώην αποθήκες», σε γωνιές από αίθουσες τελετών, σε διαδρόμους...

Σχετικά με την Παράλληλη στήριξη. Ακόμα, πιο κραυγαλέα είναι η υποβάθμιση του θεσμού της παράλληλης στήριξης. Σύμφωνα με όσα προβλέπονται, παράλληλη στήριξη δικαιούνται τα παιδιά που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού και τα παιδιά με ελλειμματική προσοχή και υπερκινητικότητα κ.ά. με την προϋπόθεση ότι το παιδί μπορεί στοιχειωδώς να παρακολουθήσει το αναλυτικό πρόγραμμα της τάξης. **Αναμφίβολα, σ' αυτά τα παιδιά δίνεται σημαντική βοήθεια από τους εκπαιδευτικούς της Παράλληλης Στήριξης.** Όμως, από αρχή της εφαρμογής αυτού του θεσμού (κυρίως μέσω ΕΣΠΑ), οι εκπαιδευτικοί τοποθετούνται με μεγάλη καθυστέρηση (κάποιοι φτάνουν στα σχολεία ακόμα και το Μάη και σε κάποια άλλα ποτέ), ενώ είναι εξοργιστικές οι κατευθύνσεις του Υπουργείου Παιδείας – όπως η φετινή εγκύκλιος (93506/Δ3/25-8-2023) – το οποίο διαρκώς ζητά από τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης να μειώσουν με διάφορους τρόπους τα κενά της Παράλληλης Στήριξης. Εγκύκλιος που έρχεται σε κάθετη αντίθεση με τις επιστημονικές διαγνώσεις των αρμόδιων φορέων (των ΚΕΔΑΣΥ δηλ), **αφού ορίζει ότι «οι εκπαιδευτικοί της Π.Σ., αν υπάρχουν ανάγκες, θα στηρίζουν μαθητές και όμορων σχολείων».** Βλέπουμε δηλαδή από την ηγεσία του ΥΠΑΙΘΑ, μια απόλυτα αντιεπιστημονική αντιμετώπιση, ενός σοβαρότατου εκπαιδευτικού ζητήματος. **Το τι μπορεί να γίνεται σε μια τάξη όταν ο εκπαιδευτικός ΠΣ βρίσκεται σε άλλη τάξη ή άλλο σχολείο δεν είναι δύσκολο να το φανταστεί κάποιος, καθώς επίσης και τις επιπτώσεις στην πρόοδο των παιδιών.**

Αλλά και το πλαίσιο λειτουργίας της Παράλληλης Στήριξης μέχρι σήμερα στηρίζεται σε λανθασμένες επιστημονικά βάσεις. Ας αναφέρουμε μερικά παραδείγματα:

Ένα μεγάλο κομμάτι των παιδιών που υποστηρίζεται από εκπαιδευτικό Π.Σ., δυσκολεύεται ή αδυνατεί παντελώς να παρακολουθήσει το αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων της τάξης. Κι αυτό γιατί, δεν έχει γίνει καμιά προεργασία για την ένταξη στην τάξη με επιστημονικούς – παιδαγωγικούς όρους. Να ξεπεράσει δηλαδή, το παιδί με ΕΜΑ, τις δυσκολίες και τις ελλείψεις που έχει ως προς την μαθησιακή ετοιμότητα και την οριοθέτησή του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας τόσο του ίδιου του παιδιού όσο και των υπόλοιπων της τάξης.

Σύμφωνα με τους εκάστοτε κυβερνώντες, η «συμπερίληψη» και η «ένταξη» που αυτοί νομοθέτησαν διαχρονικά και υλοποιούν, οδηγεί σε ένα «σχολείο για όλους» με ένα τρόπο ...σχεδόν «μεταφυσικό». Πώς μεταφράζεται αυτό; Γράφουμε ένα παιδί σε ένα σε ένα Γενικό Σχολείο, χωρίς επιστημονικούς - παιδαγωγικούς όρους, του δίνουμε «μισή» ή «ολόκληρη» Παράλληλη Στήριξη και λύθηκε το πρόβλημα...

Κατ' αρχή ας αναρρωτηθούμε: Ρωτήθηκε ποτέ ένα παιδί, που είναι στο φάσμα του αυτισμού, όχι κατ' ανάγκη βαριά περίπτωση, εάν νιώθει ευτυχισμένο σε μια τάξη με άλλα 20 παιδιά, εάν νιώθει ευχάριστα στο διάλειμμα όταν βρίσκεται σε ένα χώρο με άλλα 250 παιδιά; Κοινωνικοποιείται αρμονικά ή κακοποιείται; Γιατί το παιδί με αυτισμό έχει ανάγκη την ηρεμία, τη σταθερότητα, την ολιγομελή ομάδα και τη ρουτίνα. Και αυτό δεν μπορεί να είναι πρόβλημα στη μαθησιακή διαδικασία, αλλά το υλικό για να δομηθεί η ειδική εκπαιδευτική παρέμβαση.

Ρωτήθηκε ποτέ ένα παιδί με ΔΕΠΥ εάν του είναι ευχάριστο, παιδαγωγικά ορθό και αποτελεσματικό να μένει καθηλωμένο για 45 λεπτά σε μια καρέκλα;... Όταν αυτό το παιδί κουραστεί και πραγματικά έχει την ανάγκη και ταυτόχρονα το δικαίωμα να σηκωθεί από την

καρέκλα του και να κάνει τη βόλτα του μπορεί να το κάνει;... Όταν το παιδί αυτό ανταποκρίνεται σε μια δεκαπεντάλεπτη μαθησιακή παρέμβαση και χρειάζεται μια τακτική, σύντομη εναλλαγή, αυτό μπορεί να του το προσφέρει η παραδοσιακή μέθοδος διδασκαλίας;... Όχι... Αντίστροφα τώρα, μπορεί να προσαρμοστεί ένα πρόγραμμα παράδοσης στα 15 λεπτά για όλα τα παιδιά της τάξης και μετά να κάνουν διάλειμμα;... ΟΧΙ... Γιατί είναι διαφορετικές οι ανάγκες αλλά και οι δυνατότητες των υπόλοιπων παιδιών, και αυτό δεν είναι πρόβλημα, αλλά είναι η καθοδηγητική πυξίδα για να διαμορφώσεις τα κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα, στον κατάλληλο σχολικό χώρο με τους κατάλληλα ειδικευμένους παιδαγωγούς και επιστήμονες.

Το πρόβλημα λοιπόν δεν είναι «χωροταξικό» όπως συχνά τίθεται. Δηλαδή «ένταξη» είναι ότι γίνεται μέσα στο Γενικό Σχολείο και ότι γίνεται στα Ειδικά Σχολεία είναι «γκετοποίηση». Σχολική ένταξη – συμπερίληψη είναι η επιστημονικά τεκμηριωμένη παιδαγωγική διαδικασία που πραγματοποιείται στον κατάλληλο για το παιδί χώρο.

Τα αποτελέσματα της «συμπεριληπτικής» διαδικασίας όπως λειτουργεί σήμερα, είναι μετά από το πέρασμα από τη βασική εκπαίδευση, τα παιδιά αυτά, όχι μόνο να μένουν ανεκπαιδευτα, αλλά –το βασικότερο - σε πολλές περιπτώσεις να μην έχουν κατακτήσει την αυτοεξυπηρέτησή τους, την κοινωνικοποίησή τους και να γκετοποιηθούν για όλη τους τη ζωή στο σπίτι τους ή σε ...κάποιο γκέτο – ίδρυμα. **Αν τώρα, όλα όσα περιγράψαμε δεν είναι στιγμισμός για τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές ανάγκες, που σταδιακά συμβάλλει στο να δημιουργηθούν αρνητικά στερεότυπα για την αναπηρία και κατά προέκταση ακόμα και ρατσιστικά φαινόμενα μέσα στα σχολεία, τότε τι είναι;**

Το κυριότερο όμως είναι ότι όλη η προσπάθεια που γίνεται στο σχολείο από τους εκπαιδευτικούς πάει στράφι, αφού η πλειοψηφία των παιδιών αυτών όταν αποφοιτήσει, δεν έχει καμιά επαγγελματική διέξοδο, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίζει τη ζωή με αυτάρκεια και αυτοδυναμία.

Ας αναρωτηθούμε: Πόσες βιομηχανίες, πόσες επιχειρήσεις, ακόμη και δημοτικές ή κρατικές υπηρεσίες θα προσλάβουν ΑμεΑ που εκ των πραγμάτων δεν θα είναι παραγωγικοί όσο οι υπόλοιποι εργαζόμενοι, αρκετές μέρες του χρόνου απουσιάζουν με αναρρωτικές άδειες, μπορεί ακόμη και να δημιουργήσουν προβλήματα στην παραγωγική διαδικασία;

Έτσι το μέλλον των περισσότερων παιδιών με σοβαρές ΕΜΑ ή/και αναπηρίες είναι προδιαγεγραμμένο και μετά την αποφοίτησή τους επιστρέφουν στην οικογένεια που αναλαμβάνει αβοήθητη την επιμέλειά τους στο σπίτι ή σε κάποιο ίδρυμα, ιδιωτικό κατά κύριο λόγο και εφόσον υπάρχει η δυνατότητα. Κι εδώ, ο μεγαλύτερος εφιάλτης των γονέων είναι «τι θα γίνει το παιδί τους όταν αυτοί πλέον δεν θα είναι βιολογικά ικανοί να το υποστηρίξουν και δεν έχουν τη δυνατότητα να εξασφαλίσουν την περίθαλψή του σε ένα πανάκριβο ιδιωτικό ή ένα αξιοπρεπές δημόσιο ίδρυμα...

Οι ίδιες οι οικογένειες, ζώντας καθημερινά μέσα στην πίκρα και τα ατέλειωτα «γιατί σε μένα;», πολλές φορές είναι τα εύκολα θύματα των διάφορων τσαρλατάνων της πολιτικής και της «επιστήμης», που τους τάζουν διάφορων λογίων «θεραπείες» για τα παιδιά τους,

δημιουργώντας τους ψεύτικες ελπίδες και όνειρα. Όνειρα που δυστυχώς, με την εφηβεία και την ενηλικίωση των περισσότερων παιδιών με Ε.Μ.Δ. γίνονται εφιάλτες.

Και μια σύντομη αναφορά σε ένα ακόμη κομμάτι παιδιών που χρήζει ειδικής – διαφοροποιημένης εκπαίδευσης και που βιώνει την απόλυτη αδιαφορία από την πολιτεία: Τα παιδιά των ιδρυμάτων. Κακοποιημένα παιδιά, εγκαταλειμμένα από οικογένειες, παιδιά των δρόμων, που ο τρόπος διαχείρισης από την πολιτεία αντί να συμβάλλει στην ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο, τα καθιστά έρμαιο στα χέρια κάθε τυχαίραστου «θεομπαίχτη» και συμβάλλει στην παραπέρα περιθωριοποίησή τους. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα στην περιοχή μας είναι το Δημοτικό Σχολείο Πωγωνιανής.

Κλείνοντας να συνοψίσουμε λέγοντας τα εξής:

- Τα παιδιά με μέτριες και σοβαρές Ειδικές Μαθησιακές Ανάγκες, επειδή ξεκινούν από άνιση βάση σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά, χρειάζονται από το Εκπαιδευτικό σύστημα «ανισότιμη» - δηλαδή προνομιακή μεταχείριση, για να μπορέσουν να κατακτήσουν την ισοτιμία τους.
- Απέναντι σ' αυτά τα παιδιά η πολιτεία και το Σχολείο έχουν μεγάλο χρέος καθώς άτομα με τις ίδιες προδιαθέσεις μπορούν ανάλογα με την σωστή ή τη λανθασμένη εκπαιδευτική-παιδαγωγική παρέμβαση να γίνουν άλλοτε κοινωνικά χρήσιμοι και άλλοτε αντικοινωνικοί ή ψυχοπαθολογικοί.

Οι γονείς και μαζί τους και οι εκπαιδευτικοί της Ειδικής Αγωγής έχουν δυο δρόμους ν' ακολουθήσουν σήμερα:

Ή θα σκύψουν το κεφάλι αποδεχόμενοι τη σημερινή κατάσταση ως φυσιολογική και αναπότρεπτη - μαζί και τις συνέπειές της - ή θα αγωνιστούν από κοινού για Ειδική Αγωγή που ταιριάζει στις σύγχρονες ανάγκες της εποχής μας και τις δυνατότητες της επιστήμης.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Αν θέλαμε να βάλουμε έναν επίλογο στη σημερινή συζήτηση είναι ότι όλες οι ελλείψεις, τα προβλήματα, οι δυσκολίες και τα εμπόδια που βιώνουν οι οικογένειες των ατόμων με αναπηρία και /ή ειδικές ανάγκες, οι εκπαιδευτικοί στην ειδική αγωγή έχουν ως κοινή αιτία το γεγονός ότι το κράτος θεωρεί την ειδική αγωγή, την εκπαίδευση και τις ανάγκες αυτών των οικογενειών κόστος, την ίδια ώρα που διαθέτει πολλά εκατομμύρια για άλλα ζητήματα. Ταυτόχρονα βλέπει αυτό το τομέα ως έναν τομέα που μπορεί να αναπτυχθεί επιχειρηματική δράση. Αυτή την πολιτική έχουμε απέναντί μας.

Εμείς θεωρούμε ότι η σημερινή συζήτηση δεν πρέπει να μείνει εδώ. Παροτρύνουμε κάθε σύλλογο να συζητήσει, καταγράψει τα προβλήματα μαζί με το σύλλογο εκπαιδευτικών. Να γίνουν ενημερωτικές συζητήσεις, δράσεις, παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες. Να γίνουν τα προβλήματα αυτά αντικείμενο διεκδίκησης για την επίλυση και κάλυψή τους.

Βάση της δραστηριότητάς μας μπορούν να είναι τα παρακάτω αιτήματα που προκύπτουν από την ίδια τη ζωή. Για ένα σχολείο που θα υπηρετεί και τις ανάγκες των μαθητών με αναπηρία:

- Μείωση των μαθητών ανά τάξη και κάλυψη όλων των εκπαιδευτικών κενών ως βάση για την υποδοχή κάθε υποστηρικτικής δομής για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Πρώιμη διάγνωση σε δημόσιες και δωρεάν δομές όσο γίνεται πιο έγκαιρα, από τη βρεφική, κιόλας, ηλικία από όλο το αναγκαίο επιστημονικό δυναμικό, ειδικούς παιδαγωγούς, αναπτυξιολόγους γιατρούς, ψυχολόγους και έναρξη της παρέμβασης όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα, σε κατάλληλα παιδαγωγικά, θεραπευτικά πλαίσια ανάλογα με την αναπηρία.
- Στελέχωσή του ΚΕΔΑΣΥ από μόνιμο επιστημονικό, παιδαγωγικό προσωπικό των αναγκαιών ειδικοτήτων, και στέγασή τους σε κατάλληλα κτίρια, με όλα τα διαθέσιμα, σύγχρονα επιστημονικά εργαλεία ώστε να γίνονται ολοκληρωμένα οι αξιολογήσεις.
- Ίδρυση και επέκταση Ειδικών Σχολείων σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με μόνιμο επιστημονικό, παιδαγωγικό, βοηθητικό προσωπικό, σε σύγχρονα, ασφαλή, κατάλληλα κτίρια, ώστε να καλύπτονται όλες οι ανάγκες των παιδιών.
- Ίδρυση και λειτουργία Τμημάτων Ενταξης σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, από μόνιμο ειδικό παιδαγωγικό προσωπικό ώστε να δίνεται η αναγκαία εξατομικευμένη στήριξη. Κάλυψη όλων των κενών σε Παράλληλη Στήριξη, για όσους μαθητές το έχουν ανάγκη. Να αντιμετωπιστούν αποκλεισμοί μαθητών από εκδρομές, εκπαιδευτικές δράσεις, ακόμα και συμμετοχή στο παιχνίδι στο διάλειμμα εξαιτίας της έλλειψης επαρκούς αριθμού εκπαιδευτικών Παράλληλης Στήριξης.
- Ολη η επιστημονική παρέμβαση να ξεκινά και να ολοκληρώνεται εντός του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος.
- Μαζικές προσλήψεις μόνιμου προσωπικού όλων των αναγκαιών ειδικοτήτων, (ειδικοί παιδαγωγοί, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές, φυσικοθεραπευτές, σχολικοί νοσηλευτές κ.λπ.), σε Γενικά και Ειδικά Σχολεία.
- Προγράμματα σπουδών και διεπιστημονικά εξατομικευμένα επιστημονικά προγράμματα που να εστιάζουν στις ικανότητες του κάθε μαθητή.
- Περιεχόμενο και συνολική λειτουργία του σχολείου, Γενικού ή Ειδικού, που να προετοιμάζει τον μαθητή για την ολόπλευρη ανάπτυξή του, τις αναγκαίες επαγγελματικές γνώσεις, για την ένταξή του στην κοινωνία, σε μια ανεξάρτητη ζωή.
- Ενιαίο, δημόσιο σύστημα μεταφορών για τους μαθητές, με κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, οδηγούς και συνοδούς, με ασφαλή και κατάλληλα λεωφορεία.
- Αναβάθμιση και ίδρυση νέων δομών Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) ΑμεΑ που θα είναι δημόσιες και δωρεάν, με ενιαίο παιδαγωγικό πρόγραμμα και επιστημονικά καταρτισμένο μόνιμο προσωπικό. Φυσικά αυτό το γενικό πλαίσιο αιτημάτων θέτει τις βασικές προϋποθέσεις ώστε να προσφέρεται ολόπλευρη, επιστημονική στήριξη στους μαθητές αυτούς.
- Αποκλειστικά δημόσια και δωρεάν Παιδεία - Ειδική Αγωγή -Υγεία - Πρόνοια - Αποκατάσταση, με κατάργηση κάθε επιχειρηματικής δράσης στο χώρο. Κάθε παιδί με Ειδικές Ανάγκες να έχει το κατάλληλο γι' αυτό σχολείο. Ούτε ένα παιδί με αναπηρία στο

σπίτι του ή σε σχολείο που δεν θα μπορεί να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες του.

- Καμία επιβάρυνση των παιδιών με ειδικές ανάγκες και των οικογενειών τους. Να σταματήσουν οι γονείς να πληρώνουν για τις ανάγκες εκπαίδευσης, θεραπείας, αποκατάστασης των παιδιών τους και να δημιουργηθούν κρατικές δομές Δημιουργικής Απασχόλησης.
- Το κράτος να δημιουργήσει δωρεάν, σύγχρονες, στελεχωμένες, αξιοπρεπείς δομές Ημερήσιας Διαβίωσης και Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για όσα άτομα με αναπηρία το έχουν ανάγκη.
- Επαγγελματική αποκατάσταση όλων των ικανών για εργασία ΑμΕΑ με ευθύνη του κράτους.

Ευχαριστούμε τους εισηγητές και όλους εσάς. Καλή συνέχεια και καλή. δύναμη